UUTISET

Pienimmät yritykset maksaisivat hallituksen lomarahapäätöksen

Yritykset voivat vielä silti saada vapautuksen lomarahoista.

Hallituksen ja työmarkkinajärjestöjen neuvottelut nytkähtivät maanantaina liikkeelle. Suunta oli sekä odotettu että yllättävä.

Hallitus perui aikomansa leikkaukset vuoro- ja pyhätyölisiin mutta jätti voimaan sairastamista ja lomia koskevat esityksensä.

Lomarahoja leikataan 30 prosentilla, mutta samalla niiden maksamisesta tulee lakisääteistä. Tämä oli yllättävää yritysten kannalta, sillä osa niistä joutuu jatkossa uuden kustannuserän piiriin.

Suomen Yrittäjien (SY) mukaan lomarahojen lakisääteisyys tuo uusia kustannuksia 25 000 yksityiselle järjestäytymättömälle pienyrittäjälle. He maksaisivat jatkossa 235 miljoonaa euroa eli enemmän kuin yleissitovuutta noudattavat, jotka säästäisivät 215 miljoonaa euroa.

Kun lähes miljoonan työntekijän normaalisitovuuskin otetaan huomioon, lomarahauudistuksen kokonaissäästö on 560 miljoonaa euroa. Säästön saavat suurimmat yritykset, arvioi SY:n johtaja **Janne Makkula.**

Uusi lomarahaoikeus koskisi työehtosopimusten ulkopuolella olevaa 15 prosenttia työvoimasta eli 225 000 työntekijää. Kolmannes, kuten tilitoimistojen väki, on kuitenkin saanut rahat jo nyt ”maan tavan” vuoksi. Loput 70 prosenttia tulisi nyt lomarahojen piiriin.

Sopimusten ulkopuolelle ovat jääneet usein uudet alat, kuten pelit ja teknologia.

Meijereissä maksetaan jo

Osa julkisuudessa mainituista järjestäytymättömistä toimialoista kuuluu kuitenkin yleissitovien sopimusten piiriin.

Tällainen on esimerkiksi meijeriala. Pientenkin juustoloiden on jo pitänyt maksaa 50 prosentin lomarahaa loma-ajan palkasta tähänkin saakka joko elintarviketyöläisten SEL:n ja elintarviketeollisuuden ETL:n tai SEL:n ja maidonjalostajien M2L:n kautta. M2L tarkoittaa Valiota, joka on sekin palannut ETL:n jäseneksi.

SY:n toimitusjohtajan **Jussi Järventauksen** mielestä paikallisen sopimisen laajentaminen olisi parempi tie päästä hallituksen tavoitteisiin kuin lomarahat.

MT:n tietojen mukaan yrityksille saatetaankin jättää vapaus sopia lomarahojen maksamistavasta tai maksamisesta ylipäätään.

Hallitus aikoo säätää pakkolait kolmeksi vuodeksi. Tavoitteena on parantaa Suomen kilpailukykyä etenkin Ruotsiin ja Saksaan nähden työn yksikköhintaa alentamalla.

Lomaleikkuri koskee etenkin julkista sektoria, missä 15 vuoden työura on tuonut 7,5 viikon vuosiloman.

Pääministeri **Juha Sipilä** (kesk.) kertoo vuorolisien peruuntuneen siksi, että kätilöiden kertomukset osoittivat alkuperäisen esityksen epätasapuoliseksi.

Sairauspäivistäkin voi löytyä toinen ratkaisu, jos työmarkkinajärjestöt sellaista esittävät.

> Lomarahoja leikataan 30 prosentilla, mutta samalla niiden maksamisesta tulee lakisääteistä.

SAK:n puheenjohtaja **Lauri Lyly** sanoi viime viikolla MT:lle ja tällä viikolla edelleen, että mikään määräaikaisuuskaan ei muuta sitä tosiasiaa, että kysymys on pakkolaeista.

Suurten yritysten EK:n toimitusjohtajan **Jyri Häkämiehen** mukaan pakolle on yhä vaihtoehto, työmarkkinoiden neuvottelutie. Siihen ovat olleet valmiita STTK, Akava, EK ja Kuntatyönantajat, mutta ei SAK.

EIJA MANSIKKAMÄKI

Yrittäjä ottaa lomarahapäätöksen tyynesti

HOLLOLA (MT)
Hallituksen päätös laajentaa lomarahaoikeutta uusiin ammattiryhmiin kasvattaa myös hollolalaisen maarakennusalan yrittäjän **Ari Siivosen** kuluja.

”Muutamia tuhansia euroja vuodessa”, hän laskee.

Siivonen toimii Etelä-Suomen Koneyrittäjien maarakennusjaoston puheenjohtajana. Hän myöntää, ettei ole tarkemmin ajatellut koko asiaa.

”Hallituksen päätökset ovat vielä kesken. Odotan vielä, miten asiat etenevät. Elän vielä tätä päivää,” hän kommentoi linjausta.

Koneurakoitsijan palkkalistoilla on kaksi muuta työntekijää. Siivonen ajaa myös itse koneita, muun muassa kuorma-autoja ja kaivinkoneita. Yrittäjänä hän on toiminut 30 vuotta.

”Suurempi ongelma on, mistä keksin äijille töitä. Maanrakennusalalla on ollut hiljaista viimeiset kaksi vuotta. Onneksi olen onnistunut pitämään työntekijät töissä kiinni.”

Yrityksen työt keskittyvät lähinnä Lahti–Hollola-alueelle. Siivonen sanoo, että tänä kesänä suurin työllistäjä on ollut Lahden seurakuntayhtymä.

”Tämä kesä on ollut poikkeuksellinen. Tavallisesti yksityisten töiden osuus on 70 prosenttia ja julkisten 30 prosenttia. Tilanne kääntyi kesällä päinvastaiseksi.”

Hallituksen päätökset parantaa Suomen kilpailukykyä eivät heijastu ainakaan vielä pienyrittäjän arkeen. Siivonen toivoo, että suhdanteissa tapahtuisi pian muutos. Töitä pitäisi saada lisää.

”Työntekijöitä en palkkaa lisää, ellei tapahdu mitään ihmeellistä. Tuleva talvi on ongelma, koska silloin on hiljaista. Lumitöihin ei voi panostaa, kun ei ole lunta – ainakaan vielä.”

JANNE IMPIÖ

MARKKU VUORIKARI

Koneyrittäjä Ari Siivonen lanasi tiistaina Hollolassa hiekka-autotietä. Siivonen ei ole laskenut, millaisia kuluja yrittäjälle syntyy hallituksen tuoreista linjauksista.

HALLITUKSEN ESITYS TYÖMARKKINOILLE

Eduskuntaan keskiviikkona, voimaan kesällä

Vuoro- ja sunnuntailisien leikkaukset perutaan.
Kirkolliset juhlapyhät helatorstai ja loppiainen muuttuvat palkattomiksi vapaapäiviksi.
Ensimmäisestä sairauslomapäivästä tulee palkaton, seuraavista maksetaan 80 prosentin palkka yhdeksänteen päivään saakka.
Vuosilomien enimmäispituudeksi säädetään 36 päivää.
Lomarahoja leikataan 30 prosentilla. Niiden maksamisesta tulee lakisääteistä.
Työnantajan kulut nousisivat neljä prosenttia, keskituloisen palkasta lähtisi 400–600 euroa.
Yksityisen työnantajan sotu-maksua alennetaan 1,72 prosenttiyksiköllä.
Työnantaja saa 2 500 euron kertakorvauksen työntekijän äitiyspäivärahakauden alkaessa.
Lait säädetään kolmeksi vuodeksi.
Hallitus vie esityksensä eduskuntaan keskiviikkona ja toivoo saavansa ne voimaan kesällä 2016, työehtosopimuskausien päätyttyä.

Nuorisotakuusta leikkaaminen suututti opposition

Oppositio ryöpytti hallitusta tiistaina nuorisotakuurahojen leikkauksesta, kun eduskunta käsitteli hallituksen talousarvioesitystä. Vasemmisto syytti budjettia henkisen laman syventämisestä.

”Mihin keskusta on oikein menossa”, peräsi opposition **Pia Viitanen** (sd.) debatissa.

Viitanen totesi, että keskustalainen aluepolitiikka näyttäytyy siten, että viedään raiteet rullille maakunnista.

Kansanedustaja **Krista Kiuru** (sd.) puolestaan oli huolissaan pääministeri **Juha Sipilän** (kesk.) johtamistaidoista ja syytti häntä siitä, että nyt Suomea johdetaan kuin yritystä.

Eero Heinäluoma (sd.) nimesi palkkojen leikkauksen ”kokoomuksen keksimäksi ihmelääkkeeksi”, jota pitää nyt käyttää, kun sitä ei ole vielä käytetty.

Vähemmällä enemmän

Kiihkeitä puheenvuoroja kuultiin nuorisotakuun alasajosta ja myös Tekesin säästöistä. Pääministeri Sipilä vastasi hyötysuhteen niistä olleen tähän asti huonoin.

Sipilä korosti, että vähemmällä pitää nyt saada aikaan enemmän. Hän rauhoitteli maakuntien edustajia, että vaikka VR:n ostopalvelujen käyttöä vähennetään 12–13 miljoonalla eurolla, myös Pohjois-Karjalassa pystytään tarjoamaan maaliskuussa ”paremmat palvelut”.

Virheen toistoa

Vasemmistoliiton **Paavo Arhinmäki** vertasi hallituksen esityksiä silmänkääntötempuiksi, joissa toisella kädellä vähän annetaan ja toisella enemmän otetaan.

”95 prosenttia nuorisotakuun rahoista leikataan pois”, Arhinmäki muistutti.

Nuorisotakuujärjestelmän romuttamisesta huolehti myös **Sari Essayah** (kd.), joka kertoi Suomen toimineen siinä mallina monelle muulle Euroopan maalle.

Hän korosti, että nyt esitetyt säästöt eivät lopulta olekaan säästöjä, koska ne kohdistuvat pieneläkeläisiin ja lapsiperheisiin.

”On hämmentävää, jos ajamme oman nuorisotakuumme alas, kun muualla pyritään sitä kohden. Lapsiin ja nuoriin kohdistetut heikennykset vaikuttavat aina pitkälle tulevaisuuteen. Vaadimme, että näitä leikkauksia on kohtuullistettava”, Essayah sanoi kristillisdemokraattien ryhmäpuheenvuorossa.

Hallituspuolueista keskustelua rauhoiteltiin ja toivottiin esimerkiksi kokoomuksen **Arto Satosen** suulla, että poliittinen oppositio tulisi ”tälle rakentavalle linjalle”.

Perussuomalaisten **Sampo Terho** korosti, että nykyhallituksella on kansalaisten mandaatti menojen sopeuttamiseen ja vastuulliseen budjettiin.

”Meidän pitää luoda uskoa tulevaisuuteen”, keskustan **Timo Kalli** sanoi.

LIISA YLI-KETOLA

PTT: Biotalous ei yksin riitä talouskasvuun

Suomen vienti kasvaa ensi vuonna maailmantalouden imussa. Kotimainen kysyntä sitä vastoin polkee paikoillaan ja työttömyys lisääntyy.

Pellervon taloustutkimus (PTT) toteaa, ettei Suomen talouskasvu ole riittävän nopeaa kasvattamaan työllisyyttä.

”Heikko palkkojen nousu ja vähenevä työllisyys pitävät käytettävissä olevien tulojen kasvun vaisuna”, ekonomisti **Janne Huovari** totesi tiistaina talousennusteen julkistamistilaisuudessa.

Hän korosti, ettei biotalouskaan yksin riitä Suomen kasvustrategiaksi.

Pitäisi lisätä tuotevalikoimaa ja panostaa esimerkiksi korkean osaamisen palveluihin.”Tähän suuret koulutusleikkaukset sopivat huonosti”, Huovari sanoi.

Uusia innovaatioita tarvitaan nimenomaan globaaleille markkinoille. Nykyiset biotalouden matalan jalostusarvon tuotteet, kuten sellu ja energia, ovat riskialttiita myös hintavaihtelujen takia.

Kotimaassa viennin positiivinen vire on herättänyt erityisesti metsäteollisuudessa investointihalukkuutta. Investoinnit lähtevät ensi vuonna vaisuun kasvuun, mutta uudisrakentaminen säilyy varsin matalalla tasolla.

PTT:n talousennuste

Lähde: PTT	2014 mrd. e	2014	2015e	2016e
		Määrän muutos, %		
Bruttokansantuote	205,2	–0,4	0,2	1,1
Tuonti, tavarat ja palvelukset	79,4	0,0	–1,1	3,4
Vienti, tavarat ja palvelukset	77,8	–0,7	1,0	3,7
Kulutus	164,5	0,3	0,4	0,3
Investoinnit	41,6	–3,3	–2,8	2,5
Inflaatio, %-muutos		1,0	–0,2	0,8
Työttömyysaste, %		8,6	9,7	10,2
Alijäämä, % bkt:sta				
– valtion		–3,9	–3,5	–3,3
– kuntien		–0,8	–0,6	–0,5
Vaihtotase, % bkt:sta		–2,2	–0,2	0,5

Muuttajien työllistymistä vauhditettava

Uusimpana taloushaasteena Pellervon taloustutkimus nostaa esille maahanmuuton, mikä on työmarkkinoiden näkökulmasta mahdollisuus.

”Epävarmaa on, pystymmekö hyödyntämään tämän mahdollisuuden”, Huovari toteaa.

OECD-maissa on tutkittu turvapaikanhakijoiden työllisyysasteen nousevan kantaväestön tasolle 10–15 vuodessa.

”Polkua työmarkkinoille on nopeutettava merkittävästi sekä riittävillä työvoimapalveluilla että uudistamalla työmarkkinoita. Palkan, sosiaaliturvan ja koulutuksen yhdistelmää pitää käyttää”, Huovari sanoo.

Polttonesteiden hinnat laskussa

Maailmantaloudelle pahin riski on Kiinan investointien sakkaaminen.

Paras uutinen maailmalta sen sijaan on euromaiden talouden toipuminen ja työttömyyden lasku useimmissa EU-maissa.

Saksassa, Isossa-Britanniassa ja Yhdysvalloissa työttömyysaste on noin 5 prosentin tasolla.

Raakaöljyn hinta pysyy nykyisellä alhaisella tasolla, mikä näkyy esimerkiksi polttonesteiden hinnanlaskuna vielä tänä vuonna.

Myös muiden raaka-aineiden laskevat hinnat vauhdittavat länsimaiden talouskasvua, todetaan ennusteessa.

LIISA YLI-KETOLA

LYHYESTI

Arktinen keskus Rovaniemelle etenee

EU:n arktisen tietokeskuksen perustaminen Rovaniemelle on nytkähtänyt eteenpäin Euroopan parlamentissa. Budjettivaliokunta on hyväksynyt muutosesityksen, jolla pyritään turvaamaan keskukselle pysyvä rahoitus.

Kokoomusmeppi **Petri Sarvamaa** oli yksi aloitteen laatijoista. Lapin yliopiston Arktisen keskuksen vt. johtaja **Timo Koivurova** pitää aloitetta merkittävänä edistysaskeleena.

Alma Media nielaisee Talentumin

Mediakonserni Alma Media aikoo ostaa talousmediaa ja kirjallisuutta kustantavan Talentumin.

Kaupalla haetaan edellytyksiä investoida ja kehittää digitaalisia palveluita. ”Tarkoitus on jakaa taloustietoa entistä useammille”, sanoi Alma Median toimitusjohtaja **Kai Telanne.**

Kela: Perustulolla vahva kannatus

Kelan teettämässä tutkimuksessa lähes 70 prosenttia vastanneista piti perustuloa melko tai erittäin hyvänä ajatuksena. Sopivaksi määräksi tutkimukseen vastanneet arvioivat tuhat euroa.

Perustulo on sosiaaliturvajärjestelmän malli, jossa kaikille kansalaisille maksetaan säännöllisesti ja ehdoitta rahaa toimeentuloa varten. Kyselyn teki Taloustutkimus.

Suomi sijalla 8 kilpailukyvyssä

Suomi on pudonnut kahdeksannelle sijalle Maailman talousfoorumin WEF:n kilpailukykyvertailussa. Viime vuonna Suomi oli vertailun neljäs. WEF arvioi Suomen kilpailukyvyn kuitenkin parhaaksi Pohjoismaista.

Vertailun kärkikolmikko on Sveitsi, Singapore ja Yhdysvallat. Seuraavina olivat Saksa, Hollanti, Japani ja Hongkong.

Eurooppaan yli 500 000 pakolaista

Tänä vuonna yli puoli miljoonaa pakolaista ja siirtolaista on tullut Välimeren yli Eurooppaan, kertoo YK:n pakolaisjärjestö UNHCR. Suurin osa eli yli 380 000 on saapunut Kreikkaan.

Liki 3 000 ihmistä on hukkunut tai kadonnut merimatkalla.